

Praksishåndbok

«Sammen om lærerutdanning»
Studieåret 2023-2024

Fotograf: Ingvild Stokka

Grunnskolerutdanningen ved Universitetet i Sørøst-Norge

**Campusbasert GLU
Drammen, Porsgrunn og Vestfold**

Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap

www.usn.no/praksisglu

Innhold

INNLEDNING.....	3
INNHOOLD OG ORGANISERING AV PRAKSISSTUDIET	4
Oversikt praksisdager de ulike semestrene.....	5
Praksisuger studieåret 2023-2024	5
Oppdatert oversikt finner du på nettsiden www.usn.no/praksisglu	5
Progresjon i praksisopplæringen.....	5
Hovedtema for praksisstudiet de ulike studieårene	7
SAMARBEIDSAVTALER MED PRAKSISSKOLER	7
Hvordan skaffes praksisplasser?.....	7
Arbeidstid og studentundervisning i praksis	8
Hele skolen som læringsarena.....	9
FORBEREDELSE TIL PRAKSISPERIODENE.....	9
Praksisforberedelser for studentene på USN	9
Besøksdag – i forkant av oppstart i praksis ved ny praksisskole.....	9
Dokumenter.....	9
PRAKSISOPPFØLGINGEN	10
VURDERING AV STUDENTEN I PRAKSIS	11
Formålet med vurderingen	11
Frist for innsendelse av praksisvurderingen	11
Studenter som står i fare for å få praksis vurdert til ikke-bestått.....	12
Varsel om fare for ikke bestått praksis	12
Ved ikke-bestått praksis	12
Skikkethetsvurdering	13
Skikkethetsnemnda ved USN	13
ANDRE BESTEMMELSER.....	14
Politiattest	14
Taushetsplikt	14
Egenerklæring om tuberkulintest.....	14
Vikariat under praksisperioden	14
Praksis på eget arbeidssted og/eller på skoler der man har nære relasjoner.....	15
Regler for fravær/permisjon i praksisperioden.....	15
Retningslinjer dersom det skulle oppstå personskade i praksis.....	16

For studenter - Forsikring/skader i praksis.....	16
SENTRALE STYRINGSDOKUMENTER I PRAKSISOPPLÆRINGEN	16
ROLLER, ANSVAR OG OPPGAVER I SAMARBEIDET OM PRAKSIS.....	17
Universitetet.....	17
Programleder ved USN	17
Praksisrådgiver ved USN	17
Faglærere ved USN.....	18
Rektor ved praksisskolen	18
Praksislærer ved praksisskolen.....	19
Studenten	19

INNLEDNING

Denne praksishåndboken beskriver rutiner og retningslinjer for praksisstudiet ved grunnskolelærerutdanning på masternivå (MGLU) 1.-7. og 5.-10. trinn. Informasjonen retter seg til studenter og faglærere ved universitetet, skoleledere og praksislærere ved praksisskolene.

Grunnskolelærerutdanning innebærer at studentene aktivt deltar i ukentlig undervisning. Grunnskolelærerutdanningen er en profesjonsutdanning som skal sikre studentene solid fagkunnskap og samtidig utvikle studentens identitet som lærer. En profesjonsutdanning kjennetegnes ved at det i tillegg til faglig kompetanse også stilles spesifikke krav til praktiske ferdigheter. Lærerutdanningen foregår derfor på to ulike læringsarenaer – på universitetet og i lærerutdanningskolene/praksisskolene.

Praksisstudiene skal bidra til at studenten skaffer seg innsikt i alle sider ved yrket og utvikler forståelse for hva en lærerrolle omfatter. Studenten skal i praksisperiodene ha hele praksisskolen som læringsarena og inngå i arbeids- og læringsfellesskap som bidrar til profesjonsdanning og kompetansebygging gjennom felles planlegging, erfaringsutveksling, analyse og refleksjon. Lærerutdanningskolen/praksisskolen skal være en arena for utprøving og læring gjennom øvingssituasjoner med veiledning, og praksiserfaringen skal integreres i USN`s læringsaktiviteter.

For å oppnå målet om at studentene skal få en fullverdig og kvalifisert lærerutdanning, er vi avhengige av godt samarbeid med skoler som kan ta imot studentene i praksis.

Alle fag i utdanningen er profesjonsrettet. All praksis må være bestått før studenten får vitnemål.

Vi ønsker lykke til med utdanningen og ser fram til et godt samarbeid om praksisstudiene.

INNHold OG ORGANISERING AV PRAKSISSTUDIET

Studentenes praksisstudium består av 115 hele dager fordelt over de fire første studieårene. Fem av disse dagene er observasjonspraksis. De resterende 110 dagene er veiledet og vurdert praksis, der fem av dagene vektlegger overgang mellom barnehage og grunnskole for MGLU 1-7, og overgang ungdomsskole – videregående skole for MGLU 5-10. Overgang mellom barneskole – ungdomsskole inngår som tema i begge studieprogrammene.

Praksisstudiet, antall dager, fordeles på følgende måte:

Syklus 1: 1.- 3. studieår; til sammen 85 dager

Syklus 2: 4.- 5. studieår; til sammen 30 dager

I tillegg til selve praksisdagene gjennomføres det praksisforberedelser på universitetet. All praksis med tilhørende møter er obligatorisk. Praksisdagene kan organiseres ulikt fra år til år. Det kan benyttes punktpraksis, halve dager, hele dager og sammenhengende uker gjennom studieløpet. Førsteårsstudenter vil starte praksisstudiet ved våre lærerutdanningskoler ved grunn-campus.

Praksisopplæringen skal være variert, noe som innebærer at studentene skal ha praksis på de ulike trinnene utdanningen kvalifiserer for, og på ulike skoler i løpet av studietiden.

Praksis i et annet lands skole i forbindelse med internasjonale utvekslingsopphold eller internasjonalt semester kan godkjennes som del av det obligatoriske praksisstudiet ([Jf. Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen](#))

Oversikt praksisdager de ulike semestrene

	Høst semester	Vår semester	MGLU 1-7	MGLU 5-10	Totalt ant dager
1.studieår	3 uker	4 uker	Mellomtrinn	Mellomtrinn (enkelte studentgrupper kan utplasseres på ungdomstrinn)	35 dager (de 5 første dagene er observasjon)
2. studieår	2 uker + 5 dager overgangs- praksis	3 uker	Småskoletrinn	Ungdomstrinn	35 dager
3. studieår	4 uker	0	Småskoletrinn Mellomtrinn	Mellomtrinn	20 dager
4. studieår	3 uker	3 uker	Småskoletrinn Mellomtrinn	Mellom Ungdomstrinn	30 dager

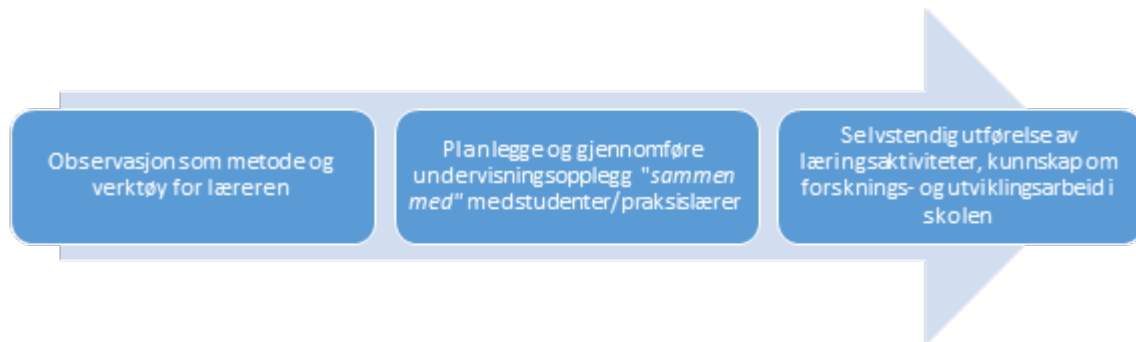
Praksisuker studieåret 2023-2024

Oppdatert oversikt finner du på nettsiden www.usn.no/praksisglu

Progresjon i praksisopplæringen

Refleksjon over egen lærerrolle og utvikling er sentrale tema i alle praksisperioder og det forventes at studenten viser progresjon også innenfor disse områdene. Læringsutbyttebeskrivelsene danner blant annet utgangspunkt for praksislærers og faglærers veiledning og vurdering av studentens praksisstudium.

Mange av våre grunnskolelærerstudenter jobber allerede i skolen, mens andre har lite eller ingen erfaring fra skolehverdagen og lærerrollen. Studentens arbeids- og studieerfaring må danne utgangspunkt for hvor stort ansvar studenten kan ha, spesielt ved starten av praksisopplæringen. Uansett ståsted skal studenten vise utvikling i sin læringsprosess i løpet av praksisstudiet. Progresjon i praksis kan skisseres på følgende måte:

Studentene starter praksisstudiet med aktiv deltagende observasjon den første uken i praksis, deretter skal de gradvis få mer ansvar for planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningen i samarbeid med eventuelle medstudenter og under veiledning av praksislærere.

I de nasjonale retningslinjene for master grunnskolelærerutdanning (MGLU) er det beskrevet forventet læringsutbytte i praksisstudiet etter 3. studieår (syklus 1) og etter 5. studieår (syklus 2).

Praksis i syklus 1: Hovedtema for praksisstudiet de tre første studieårene (syklus 1) er lærerrollen, lærerarbeidet, elevmangfoldet, skolen som organisasjon og lærerens tilrettelegging for læring av fag. Studenten skal vise utvikling i ferdigheter og sosialisering til lærerprofesjonen samt kunnskap i undervisningsfagene. Hovedtemaene er felles for MGLU 1.-7. og MGLU 5.-10.

Dette omhandler:

- Utvikling av egen læreridentitet og relasjonskompetanse
- Lærerarbeidet i møte med det flerkulturelle klasserom
- Klasseledelse
- Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning
- Tilpasset opplæring og læringsfremmende vurdering
- Skolen som organisasjon og samarbeid med andre institusjoner

Praksis i syklus 2: Studenten skal tilegne seg mer inngående kunnskap om læreprosesser, barn og unges utvikling samt forsknings- og utviklingsarbeid i skolen.

Dette omhandler:

- Læringsledelse og dypere forståelse av elevmangfold
- Forsknings- og utviklingsarbeid relatert til skolen
- Utvikling av endringskompetanse

Det er utarbeidet særskilte læringsutbyttebeskrivelser for praksisstudiet knyttet til områdene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse for det enkelte studieår. Læringsutbyttebeskrivelsene er nærmere beskrevet i emneplanen for praksis. Refleksjon over egen lærerrolle og utvikling er sentrale tema i alle praksisperioder og det forventes at studenten viser progresjon også innenfor disse områdene. Læringsutbyttebeskrivelsene danner utgangspunkt for praksislærers og faglærers veiledning og vurdering av studentens praksisstudium i tillegg til studentens egen vurdering av

oppnådd læringsutbytte. For å bidra til helhet og sammenheng i praksisopplæringen skal studentene levere kopi av tidligere praksisvurderinger til nye praksislærere.

Selv om de nasjonale retningslinjene skisserer et hovedtema for praksisopplæringen hvert studieår, vil studentene i praksis møte alle temaene gjennom hele utdanningsløpet. Praksisstudiet skal gi studenten kompetanse til å planlegge, gjennomføre og vurdere (egen) undervisning, alltid med henblikk på å lede elevens læringsarbeid. Slik kompetanse opparbeides i prosess der oppgavene først løses i samarbeid med andre (praksislærer/medstudenter) og etter hvert mer selvstendig. Dette innebærer at det er forskjell på de oppgaver studentene møter i første praksisperiode og det som kreves i tredje og fjerde praksisperiode. Studentene starter som nevnt med ulike observasjonsoppgaver i første semester 1. studieår for deretter gradvis å få mer selvstendig ansvar for planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningen. Det er viktig å presisere at det vil være individuelle forskjeller med hensyn til studentenes kompetanse og erfaringer og det vil være ulike elevgrupper studentene møter i praksis.

Hovedtema for praksisstudiet de ulike studieårene

Første studieår skal *læringsledelse* være i fokus. I praksisopplæringen planlegger studentene undervisning sammen med praksislærer, og de gjennomfører og vurderer undervisningen sammen.

Andre studieår vektlegges *kontaktlærerrollen, eleven og elevmangfoldet*. Det kreves at studentene tar mer selvstendig ansvar for planlegging og gjennomføring. Dette året skal studenten ved MGLU 1-7 også få kunnskap om *overgang mellom barnehage og skole*.

Tredje studieår står *skolen som organisasjon* sentralt i praksisstudiet.

Fjerde studieår har praksisstudiet vekt på *læreprosesser, barn og unges utvikling, og forskning og utviklingsarbeid i skolen*. Studenten skal tilegne seg og vise endringskompetanse i forbindelse med eget lærerarbeid og delta i skolens forsknings- og utviklingsarbeid.

SAMARBEIDSAVTALER MED PRAKSISSKOLER

Hvordan skaffes praksisplasser?

Det skiller mellom *lærerutdanningsskoler* og *praksisskoler*. Lærerutdanningsskoler er betegnelsen på skoler som har inngått 5-årig samarbeidsavtale med universitetet og som ligger i kommuner tilknyttet campus. Lærerutdanningsskolene tar imot flere grupper med studenter. *Praksisskoler* er betegnelsen på skoler som inngår 1.-2.årige samarbeidsavtaler med universitetet, skolene tar som regel imot enkeltstudenter, eller ev. 2-3 studenter i praksis. USN inngår samarbeidsavtaler med praksisskoler i hele landet.

Praksisstudiet er en likeverdig del av lærerutdanningen og det er derfor viktig å ha et godt samarbeid mellom universitetet og praksisskolene. Informasjonsutveksling og kommunikasjon med praksisfeltet foregår hovedsakelig via e-post, telefon og nettmøter.

Det er praksisrådgiver ved det enkelte campus som gjør avtaler med skolene om utplassering av

studentgrupper. Universitetet kan pålegge studenter reisevei på inntil en time hver vei til praksisskolen.

Hele skolen skal være praksisarena, selv om en eller to praksislærere har et særlig ansvar for veiledning og vurdering av studenter. Hele skolen som praksisarena innebærer blant annet at studentene inngår i arbeids- og læringsfellesskapet ved praksisskolen og kan delta i klasser der det er hensiktsmessig. I samarbeid med praksisfeltet bør studentene også kunne innhente empiri til oppgaver blant annet i forbindelse med FoU-arbeid.

Praksisopplæringen skal være variert, noe som innebærer at studentene skal ha praksis på de ulike trinnene utdanningen kvalifiserer for, og på ulike skoler i løpet av studietiden.

Arbeidstid og studentundervisning i praksis

Normal arbeidsdag for studentene i praksis er fra kl. 08.00–16.00, og deltakelse på møter utover dette når det er aktuelt. Studentene skal i praksisperiodene følge en lærers arbeidstid som utgjør ca. 43 timer per uke, bundet og ubundet tid. Arbeidsdagen på skolen skal inneholde veiledning. Det er viktig at både studenter og praksislærere setter av tilstrekkelig tid til dette: Det medfører at både studenter og praksislærere må sette av tid etter endt undervisning.

I [øvingslæreravtalen](#) står det at: *Øvingslærer/teamet skal til vanlig gi øvingsopplæring i et omfang som sikrer at alle studenter får gjennomsnittlig 20 timer pr. praksisuke*. Studentene skal til vanlig ha 10 - 13 timer veiledning pr. uke i tilknytning til øvingsundervisningen.*

Studentene skal delta (inkludert aktiv observasjon) i mest mulig undervisning/organisert samhandling med elever per uke. Den enkelte student skal ha **minimum** 4-5 undervisningsøkter per uke, enten alene eller sammen med medstudent(er). Det er stor forskjell på studentene i ulike studiekull, og kravene i praksisopplæringen må derfor tilpasses. Det betyr for eksempel at kravene for 4.årsstudenter skal være langt høyere enn kravene til 1.årsstudenter for å få praksis bestått.

- Studenten skal som en hovedregel observere aktivt når praksislærer og eventuelle medstudenter underviser og trekkes inn som medlærer når det er naturlig
- Studenten skal motta regelmessig veiledning under praksisopplæringen. Praksislærer og student avtaler på hvilken måte de ønsker å gjennomføre veiledningen. Omfanget av veiledning skal være 10-13 timer per uke per student, fordelt på førveiledning, underveisveiledning og etterveiledning. Veiledning kan gjennomføres individuelt eller i gruppe
- Studentene må sikres praksisopplæring og veiledning i sine fag, (fagene de studerer på universitetet). Veiledningen skal ivaretas av lærere som har kompetanse på fagområdet. Lærere som er ansvarlig for veiledning skal så langt det er mulig ha formell veiledningskompetanse
- Egenvurdering - studenten skal vurdere sitt eget læringsarbeid i praksisperioden gjennom å reflektere over egne erfaringer i praksis og målene for praksis. Den skal bestå av refleksjon rundt det studenten har vært med på og skal fokusere på studentens utvikling i egen lærerrolle. Egenvurderingen skal knyttes opp mot veiledningen underveis i praksis, for eksempel ved å være aktiv med loggskrivning
- Undervisningstimene studentene har hovedansvaret for skal fortrinnsvis foregå i de fagene studentene har og har hatt på universitetet. Studentene må likevel regne med å delta også i

andre fag for å skaffe seg mest mulig erfaring fra skolehverdagen i løpet av praksisperiodene.

Hele skolen som læringsarena

Hele skolen skal være praksisarena, selv om en eller to praksislærere har et særlig ansvar for veiledning og vurdering av studenter. Hele skolen som praksisarena innebærer blant annet at studentene inngår i arbeids- og læringsfellesskapet ved praksisskolen og kan delta i klasser der det er hensiktsmessig. I samarbeid med praksisfeltet skal studentene også kunne innhente empiri til oppgaver blant annet i forbindelse med FoU-arbeid og masteroppgave.

FORBEREDELSE TIL PRAKSISPERIODENE

Det innkalles til praksisforberedende møter i forkant av praksisperiodene. Informasjons- og dialogmøtene er organisert etter studentenes studieår; praksislærere for 1. års studenter, praksislærere for 2. års studenter etc. Informasjon om praksis og aktuelle praksisdokumenter publiseres på praksisnettsidene www.usn.no/praksisglu

Praksisforberedelser for studentene på USN

Studentene har sine praksisforberedelser i fagene og/eller i «*temaverksteder*» og via læringsplattformen Canvas. Emneplanen for praksis står sentralt i forberedelsene.

Praksisforberedelsene på universitetet skal i tillegg til øvelser og forberedelser til profesjonsfaglige temaer og aktiviteter omhandle form og innhold for praksisoppfølgingen samt informasjon om hvilken faglærer som skal følge opp studentene i praksis.

Besøksdag – i forkant av oppstart i praksis ved ny praksisskole

Besøksdagen er det første møtet for studentene med skolen, praksislærer og rektor ved skolen de skal ha praksis ved. Denne artikkelen er en anbefaling på hvordan besøksdagen kan gjennomføres. Det vil alltid være variasjoner, men viktig for oss at studentene opplever at innholdet er gått gjennom. Noe av innholdet kan legges til oppstart av praksisperioden, eller møte før praksis på USN.

For studenter ved campus Drammen, Porsgrunn og Vestfold vil tidspunktet for besøksdagen komme frem av møteplanen dersom ikke annet er notert. For studenter ved nett- og samlingsbasert grunnskolelærerutdanning campus Notodden, er det ikke fastsatt tidspunkt, men besøksdagen skal gjennomføres senest en uke i forkant av oppstart i praksis.

I forkant av praksisperiodene er det studentens ansvar å ta kontakt med sin praksislærer og/eller rektor for å avtale tidspunkt. Hensikten er at studentene skal få informasjon om skolen de skal ha praksis på, bli kjent med rutiner og satsingsområder samt bli kjent med praksislærere i god tid før praksisperiodens oppstart.

Dokumenter

Ved USN registreres alle politiattester på den enkelte student. Ingen studenter skal møte i skolene før denne er registrert. Ved semesterregistrering undertegner studentene på taushetsklæring og egenerklæring for

tuberkulose.

Dersom skolen har en egen taushetserklæring de ønsker at studentene skal gjøre seg kjent med og underskrive, kan dette gjøres på besøksdagen.

Tidsramme

Det er naturlig å sette av en halv arbeidsdag eller mer til besøksdagen og vi tenker oss en todeling av dagen:

- Møte med praksislærer og klassen
- Møte med rektor

Møte med praksislærer

- Studentene møter praksislærer og elevene på trinnet, eller trinnene, der praksis skal foregå
- Omvisning på skolen (studenten får se bla klasserom, møterom, personalrom og arbeidsrom som kan benyttes i praksisperioden)
- En oversikt over lærernes og praksisperiodens timeplan
- En plan for veiledningen
- En informasjon om årsplaner for fagene i praksisperioden
- En periodeplan med oversikt over temaer i praksisperioden og hva studentene får ansvar for
- Studentene gir personopplysninger for å få adgang til skolens digitale læringsplattform
- Organisering av skoledagen
- Avklare kommunikasjonsform for å varsle praksislærer om ev. fravær fra praksis pga. sykdom

Møte med rektor

- Skolen (antall elever, ansatte, organisering, rutiner osv.)
- Skolens satsningsområder
- HMS-rutiner som blant annet brannvern, skolens ordensreglement og andre fellesrutiner
- Forventninger til studentene
- Ansvar som student
- Arbeidstidsavtalen for grunnskolelærere
- Informasjon fra skolen om hensyn ved bruk av sosiale medier
- Informasjon om skolens regler for bruk av mobiltelefon.

Annet

- Planer; årsplan, halvårsplan og periodeplan
- Trafikkopplæringsplan og hvordan elevene kommer til skolen; går, sykler, tar buss/drosje osv.
- Foreldresamarbeid og læringsverktøy.

PRAKSISOPPFØLGINGEN

Alle faglærere, studenter og praksislærere skal ha en felles forståelse for hva praksisoppfølgingen

innebærer; mål, hensikt, form og innhold i de ulike studieårene. Praksisforberedelsene på universitetet skal omhandle form og innhold for praksisoppfølgingen samt informasjon om hvilken faglærer som skal følge opp studentene i praksis. Studentene skal så langt det er praktisk mulig ha praksisoppfølging i «sine fag» i løpet av studiet og oppfølging av ulike faglærere i løpet av praksisstudiet.

Tema/fokus i hver oppfølgingsamtale tilpasses etter behov, men omfatter som hovedregel:

- Studenten og studentens hverdag i praksis
- Refleksjoner knyttet til læringsutbyttene i praksis
- Ev. refleksjoner knyttet til praksisoppdraget (der det er aktuelt)
- Faglig dialog og erfaringsutveksling

Hensikten er å binde sammen teori og praksis.

Studentene skal oppleve og erfare praksisoppfølgingen som nyttig og lærerik.

VURDERING AV STUDENTEN I PRAKSIS

Det er et grunnvilkår ved praksisstudiet at studenten får veiledning og vurdering. Vurderingen av studenten i praksis skal gjøres i samarbeid med universitetet. Men siden det er praksislærerne og praksisskolen som har den daglige oppfølgingen, observasjonen og veiledning av studenten er det praksislærer som utformer den skriftlige vurderingen (egen mal for vurderingsskjema for hvert studieår). Der det er praksis både i høstsemesteret og i vårsemesteret vurderes alle praksisukene samlet. Studenten skal ha en kort midtveisvurdering etter høstpraksis som inneholder beskrivelse av hva som har fungert bra og hva studenten bør jobbe videre med neste semester.

Hver praksisperiode (studieår) vurderes med vurderingsuttrykket *bestått/ikke bestått*. Dersom studenten ikke består en praksisperiode får han/hun et forsøk til, men kan ikke gå videre til neste års praksis før den aktuelle perioden er bestått.

Vurderingsskjemaer for det enkelte studieår kan lastes ned fra praksisnettsidene www.usn.no/praksisglu .

Formålet med vurderingen

Formålet med vurdering i praksis er å støtte opp om læring og utvikling hos den enkelte student. Vurderingen skal gi studentene et klart bilde av hvordan de ligger an i forhold til læringsutbyttet for praksisstudiet og samtidig gi «*framovermeldinger*» om utviklingsmuligheter den enkelte student har.

Vurderingen «følger» studenten og studenten skal levere kopi av vurderingen til ny praksislærer påfølgende studieår.

Frist for innsendelse av praksisvurderingen

Frist for innlevering av praksisvurderingen i Wiseflow er en kalenderuke etter studentens siste dag i praksis, det vil si når alle praksisdager er gjennomført (ev. feriedager kommer i tillegg). Det er studentenes ansvar å levere inn vurderingen i Wiseflow. Studenter som har hatt fravær fra praksis og

som må ta igjen praksisdager, venter med innlevering av vurderingen til alle praksisdagene er gjennomført. Fristen for innleveringen er relativt kort. Vi anbefaler derfor at praksislærere har gode rutiner underveis i praksisperiodene for å loggføre veiledningene og annet som inngår i vurderingen.

Studenter som står i fare for å få praksis vurdert til ikke-bestått

Dersom praksislærer er bekymret for om studenten skal få bestått praksis, må studenten og universitetet informeres om dette så tidlig som mulig. Studenten innkalles i slike tilfeller til en samtale med representant for praksisskolen (vanligvis praksislærer) og en representant for universitetet (programleder/faglærer/praksisrådgiver). Studenten skal få god informasjon om innholdet i møtet han/hun innkalles til. Studenten skal etter at slik melding er gitt, ha spesiell oppfølging fra praksislærer og faglærer og veiledningen skal spesielt rettes mot områder studenten må forbedre.

Vi ønsker at det skal være lav terskel for å kontakte oss om bekymringer knyttet til studentene. Det er bedre å ta kontakt for å drøfte en sak en gang for mye enn en gang for lite! Ta kontakt så tidlig som mulig når det er en bekymring!

Årsaker til at studenter ikke består praksis, kan for eksempel være manglende kunnskaper, ferdigheter og/eller manglende generell kompetanse sett i forhold til læringsutbyttebeskrivelsene. Andre årsaker kan være at studenten har fravær fra praksis uten gyldig grunn.

Varsel om fare for ikke bestått praksis

Dersom en student står i fare for å ikke bestå praksis skal "melding om fare for ikke bestått praksis" fylles ut, så tidlig som mulig i praksisperioden. Dette for at studentene skal ha mulighet for å gjøre endringer i sin praksis, i henhold til punktene i varselet: [Melding om fare for å få praksis vurdert til ikke bestått](#).

Det skriftlige varselet må inneholde en tydelig og detaljert beskrivelse av hvilke forhold ved studentens kunnskaper, ferdigheter og/eller generelle kompetanse som må forbedres dersom studenten skal sluttvurderes til «bestått» i den gjeldende praksisperioden. Skjemaet skal signeres av praksislærer, representant fra USN (programleder/faglærer/praksisrådgiver), og student før det sendes/leveres til praksisrådgiver og arkiveres.

Melding om fare for å få praksis vurdert til ikke bestått er hjemlet i

[Forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge](#) (kap.5).

For utfyllende bestemmelser:

[Merknader til forskrift om studier og eksamen ved USN](#) (kap. 5)

Ved ikke-bestått praksis

En student som får praksis vurdert til *ikke bestått* i en praksisperiode, får ett nytt forsøk til å bestå praksisperioden. Studenten kan ikke gå videre til neste års praksis før den aktuelle perioden er bestått. Dersom studenten for andre gang ikke består samme praksisperiode, [mister studenten studieretten](#).

Ved 2. forsøk i samme praksisemne skal studenten gjennomføre praksis på en ny skole med ny praksislærer. Dette betyr at studenten får mer trening og veiledning, og vil dermed ha bedre forutsetninger for å tilegne seg ferdigheter og kompetanse som er nødvendig for å fungere godt som lærer. Det presiseres også at studentens praksisvurdering, fra ikke-bestått praksis, i dette tilfellet *ikke* skal videreføres til ny praksislærer med mindre studenten selv ønsker det. Denne bestemmelsen følger av vilkårene i [universitets- og høyskoleloven § 3-9 Eksamen og sensur, første ledd](#).

Skikkethetsvurdering

Skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En skikkethetsvurdering skal være en veileder og støtte for studenten det angår og i første rekke en hjelp for å komme seg videre i studiet.

Skikkethet er forankret i [Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#). I denne forskriften er det beskrevet en rekke konkrete krav for hva en skikket lærer skal være i stand til å gjøre. Det betyr at alle som er i kontakt med en student, må kjenne til innholdet i skikkethetsforskriften.

Dersom du som praksislærer eller student er bekymret for at en student/medstudent ikke oppfyller kravene i skikkethetsforskriften, ber vi deg ta kontakt med programleder, praksisrådgiver eller faglærer ved USN. Vi vil hjelpe deg med prosessen!

I dokumentet [Skikket til å være lærer?](#) så er skikkethetsvurdering mer utførlig beskrevet.

Institusjonsansvarlig for lærerutdanningene ved USN er Anne Lene Lindrum, e-postadresse: anne.l.lindrum@usn.no

Skikkethetsnemnda ved USN

[Skikkethetsnemnda ved USN og skjemaer for melding om tvil om skikkethet](#)

ANDRE BESTEMMELSER

Politiattest

Alle studenter på levere politiattest ved studiestart. Politiattesten skal ikke være eldre enn 3 måneder og sendes på digipost til USN. «Overflyttingsstudenter» fra andre høyskoler/universitet må levere dokumentasjon på levert politiattest, ev. sende inn ny politiattest. Politiattesten er gyldig så lenge studiet varer. *Studenter som **ikke** har levert politiattest før oppstart i praksis får ikke starte i praksis.*

Alle studenter ved grunnskolelærerutdanningen skal levere politiattest innen fastsatt frist. Dette er hjemlet i Lov om opptak til høyere utdanning §6-1. Vi forbeholder oss retten til å ikke sette studenter opp i praksis som ikke overholder denne fristen. Denne fristen vil annonseres i Canvas.

På våre nettsider finner du rutiner for å bestille og levere politiattesten:

<https://www.usn.no/studier/soknad-og-opptak/krav-om-politiattest/>

Taushetsplikt

Ved studiestart og deretter ved hver semesterregistrering i StudentWeb må studentene krysse av for å ha lest og godtatt taushetserklæring som gjelder for all praksis. Taushetsløftet omfatter den gjeldende "[Lov om universitet og høyskoler](#)" til enhver tid bestemmer. Ledelsen ved praksisstedet er ansvarlig for å informere studenter om bestemmelser og rutiner omkring taushetsplikten ved sin skole, og for å vurdere om studenter bør undertegne taushetsløftet på nytt. Rapporter, observasjoner og notater er interne arbeidsdokumenter som skal behandles slik at uvedkommende ikke får adgang til dem. Det skal ikke brukes navn på elever i logger og annen skriftlig dokumentasjon.

Egenerklæring om tuberkulintest

Alle studenter i lærerutdanningene må signere egenerklæring som gjelder tuberkulose i StudentWeb i forbindelse med semesterregistrering.

Vikariat under praksisperioden

Under praksisperiodene skal ikke studentene vikariere på praksisskolen. All praksisopplæring skal være veiledet og vurdert. Dersom praksislærer blir syk, skal skoleledelsen fortrinnsvis sette inn andre lærere som kan vikariere for praksislærer. Studenter kan ved forespørsel unntaksvis undervise alene eller sammen med studentgruppen. Det skal eventuelt skje med støtte fra rektor eller en annen praksislærer ved praksisskolen. Ved tvilstilfeller skal universitetets praksisrådgiver kontaktes.

Praksis på eget arbeidssted og/eller på skoler der man har nære relasjoner

Studenter skal ikke ha praksis på samme skole som man er ansatt ved eller har nære relasjoner til ansatte og/eller elever. Praksisstudiet skal være veiledet og vurdert på en så objektiv måte som mulig. Det kan være vanskelig å skille mellom rollene som kollega og som student.

Arbeidserfaring som lærer kan ikke godkjennes som praksis.

Regler for fravær/permisjon i praksisperioden

- All praksis og praksisforberedelse er obligatorisk, og all praksis må være bestått før studenten får vitnemål
- Planlagt fravær (for eksempel ferieturer) i praksisperiodene godkjennes ikke
- Praksisskolen kan gi permisjon for enkelttimer der det oppstår behov for legebesøk ol. på kort varsel
- Hele fraværsdager må tas igjen etter ordinær praksisperiode. Praksisskolen har ansvar for at studenten får gjennomført det antall praksisdager som ligger til gjeldende studieår
- Studenten leverer egenmelding til praksisskolen ved fravær under 5 dager
- Studenten leverer sykemelding/bekreftelse fra lege til praksisskolen når fravær på grunn av egen eller barns sykdom overstiger fem dager
- Avtale om tidspunkt for gjennomføring av tilleggsdager gjøres mellom student og praksislærer/rektor
- Praksislærer/rektor gir beskjed til praksisadministrasjonen om antall dager studenten står til «rest» med samt informasjon om når de resterende praksisdagene skal gjennomføres
- Alt fravær tas igjen før studenten sluttvurderes

Det er forskjell på godkjent fravær og gyldig fravær.

Godkjent fravær er fravær hvor studenten blir kalt inn til møter i regi av universitetet. Dette fraværet godskrives som praksis, og må ikke tas igjen. Eksempler på godkjent fravær:

- Møter i universitetsstyret
- Møter i Klagenemd
- Møter i Skikkethetsnemd
- Tillitsvalgtsmøter
- Meddommer
- Politiske møter som folkevalgt

Gyldig fravær gir rett til å ta igjen praksis, og må tas igjen utenom de ordinære praksisperiodene, jfr. [Forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge](#) §5-2 (3) og §5-3 (2). For å få gyldig fravær må man søke om det. Det må fremvises legeattest i de fleste tilfeller for å få gyldig fravær. I enkelte tilfeller kan det utvises skjønn.

Eksempler på situasjoner som kan gi gyldig fravær:

- Egen sykdom eller barns sykdom
- Permisjon fra studiet
- Dødsfall i familien, eller lignende personlige påkjenninger

- Studenten leverer sykemelding/bekreftelse fra lege til universitetet når fravær på grunn av egen eller barns sykdom overstiger tre dager. Universitetet vil ta kontakt med praksisstedet.

Alt annet fravær medfører stryk i praksis jfr. [Forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge](#) §5-2 (3) Praksisperioden kan også vurderes til «ikke bestått» ved manglende oppfylging av arbeidskrav eller tilstedeværelse.

Retningslinjer dersom det skulle oppstå personskade i praksis

Studenter vil i sine praksisstudier være vernet av Arbeidsmiljølovens bestemmelser om fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø. Arbeidstidsbestemmelser i loven skal følges.

Studenter skal som hovedregel regnes som en arbeidstaker på praksisstedet. Det vil si at studenten er underlagt arbeidsmiljølovens plikter og rettigheter (§5). I praksis skal avvik meldes etter praksisstedets rutiner og det er praksisstedet (arbeidsgiver) som har plikt til å sende skademelding til NAV (NAV-skjema). Det er da praksisstedet som følger opp avviket, og håndterer eventuelle skader studenten har pådratt deg. Avviket skal også meldes USNs avvikssystem, send kopi av skademeldingen til praksisrådgiver ved campus som studenten tilhører.

For studenter - Forsikring/skader i praksis

Du kan søke om å få dekket helseutgifter via Studentsamskipnaden.

Yrkesskade- og ansvarsforsikring av studenter i praksis bestemmes i [lov om yrkesskade- og ansvarsforsikring](#) og [lov om skadeserstatning](#). Når det gjelder hvem som er å regne som arbeidsgiver, så er dette i utgangspunktet virksomheten der studenten er i praksis.

Ved skade på studentens eiendeler (eks. briller) i forbindelse med praksis, må det undersøkes om studenten selv har forsikring som dekker tapet. Om studenten ikke selv har utvist skyld og ikke har forsikring som dekker skaden på eiendelen, vil USN kunne dekke slike tap. Men det må vurderes i hver enkelt sak om USN har ansvar. Studenten kan [fylle ut skjema](#) og sende sitt fakultet, ved programleder.

SENTRALE STYRINGS-DOKUMENTER I PRAKSISOPPLÆRINGEN

USN sine program- og praksisplaner er utarbeidet på bakgrunn av det som angis i følgende dokumenter:

[Opplæringsloven og til enhver tid gjeldende regelverk og styringsdokumenter for grunnskolen.](#)

[Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 \(2016\)](#)

[Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 5-10 \(2016\)](#)

[Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanning trinn 1-7 \(2016\)](#)

[Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanning trinn 5-10 \(2016\)](#)

[Studieplaner for grunnskolelærerutdanningene på masternivå trinn 1-7 og 5-10](#)

[Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning \(2016\)](#)

[Forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge \(USN\) 2018](#)

[Emneplan for praksis MGLU 1-7 ved USN](#)

[Emneplan for praksis MGLU 5-10 ved USN](#)

ROLLER, ANSVAR OG OPPGAVER I SAMARBEIDET OM PRAKSIS

Universitetet

Universitetet (ved visedekan og programledelse) skal:

- Sørge for at alle undervisningsfag skal være profesjonsrettede lærerutdanningsfag og omfatte didaktikk og arbeid med grunnleggende ferdigheter i faget.
- Sørge for at alle undervisningsfag og skoler relevante fag og emner skal være forskningsbaserte, erfaringsbaserte og forankret i et forskningsaktivt fagmiljø.
- Sørge for at alle fag i utdanningen sammen med praksisstudiet skal bidra til at studenten utvikler sin identitet som lærer.
- Sikre at praksisstudiet organiseres slik at studenten opplever helhet og sammenheng i studiet og bidra til utvikling av både lærerutdanningsinstitusjon og partnerskole.
- Tilby videreutdanning i veiledningspedagogikk for praksislærere.
- Sørge for at faglærere følger opp studenter ved praksisskolene under praksisstudiet.
- Sørge for at det gjennomføres systematiske evalueringer av forberedelser, gjennomføring og etterarbeid av praksisstudiet for å sikre videreutvikling og samarbeid om praksisstudiet.

Programleder ved USN

Programleder har sammen med visedekan for grunnskolelærerutdanningene et overordnet ansvar og samarbeider med praksisrådgiver og faglærere når det gjelder organisering og innhold i praksisstudiet.

Programleder skal:

- Ha et faglig ansvar for integrering av praksisstudiet og ivaretagelse av emneplaner for praksis på syklus 1 og .2
- Ha ansvar for årlig informasjon om skikkethetsvurdering.
- Være rektors kontaktperson mht. profesjonsfaglige spørsmål knyttet til praksisoppfølging.
- I samarbeid med praksisrådgiver gjennomføre informasjons- og dialogmøter på nett for praksislærere og rektorer i forkant (og ev. etterkant) av praksisukene hvert semester.

Praksisrådgiver ved USN

Praksisrådgiver skal:

- Legge til rette for, informere og følge opp studentene i praksisstudiet.
- Følge opp praksisskolene mht. samarbeidsavtaler og informasjon om refusjon.
- Ivareta informasjon, kommunikasjon og samarbeid med praksisskolene ved skoleledelse og praksislærere.
- I samarbeid med programleder gjennomføre informasjons- og dialogmøter på nett for praksislærere og rektorer i forkant av praksisukene hvert semester.
- Gjennomføre evalueringer (for praksislærere, faglærere og studenter) og foreslå tiltak knyttet til kvalitetsutvikling i samarbeid med programkoordinator og praksisfelt.
- Bistå med veiledning og praksisoppfølging ved behov.

Faglærere ved USN

Alle faglærere uansett fag skal forberede studentene på praksisstudiet og knytte undervisningen på universitetet opp mot praksisfeltet.

Faglærer skal:

- Delta på aktuelle møter om praksis og praksisoppfølgingen.
- Være kjent med emneplanen for praksis.
- Planlegge og sette av tid til praksisoppfølging og veiledning i de ukene det er aktuelt.
- Ta kontakt med «sine» studenter og praksislærere i god tid og senest uken før praksisoppfølgingen for å avtale nærmere innhold og rammer for oppfølgingen i praksis.
- Sette av tid til separate samtaler med praksislærer og med studentene i praksisoppfølgingen.
- Være faglig kontaktperson for «sine» studenter og praksislærere under praksisopplæringen.
- Formidle innhold og fokusområder for undervisningen til praksisskolene/praksislærer og studenten (via filmsnutter og/eller tilgjengelige emneplaner på nett).
- Gjennomgå praksislærers sluttvurdering av studenten.
- Ansvar for å gi informasjon om oppkobling til nettmøte/zoom eller teams til studentene og praksislærere (sende lenke).

Rektor ved praksisskolen

Rektor har det overordnede ansvaret for praksisopplæringen ved skolen og skal sørge for at det legges gode rammer for praksisopplæringen samt være kontaktperson overfor praksisadministrasjonen ved universitetet.

Rektor/skoleleder skal:

- Være kontaktperson for universitetet.
- Delta på aktuelle samhandlingsarenaer mellom lærerutdanning og skole.
- Sørge for at praksislærere utfører arbeidet med praksisstudiet i samsvar med gjeldende styringsdokumenter.
- Sørge for at studentene får undervisningspraksis i sine fag, og at de sikres avtalte antall undervisningstimer og veiledningstimer, samt tid til møter og andre praksisrelaterte aktiviteter.
- Legge til rette for at studentene får egnet arbeidsplass og blir inkludert i det sosiale fellesskapet på skolen.
- Legge til rette for at studenter som har hatt gyldig fravær, gis mulighet til å ta igjen nødvendig antall dager i praksis.
- Sørge for at studentene får møte hele skolens virksomhet, har hele skolen som praksisarena/læringsarena og får kunnskap om skolen som organisasjon.
- Ha det overordnede ansvaret for skikkethetsvurderingen på skolen og kontakte universitetet der det oppstår tvil om en students skikkethet.

Praksislærer ved praksisskolen

Praksislærer skal:

- Sette seg godt inn i den informasjonen universitetet sender ut på e-post.
- Kjenne til aktuell [emneplan for praksis](#), praksishåndbok og aktuelt regelverk for praksisstudiene.
- Forberede studentenes praksisstudium og delta på samarbeidsmøter (fortrinnsvis digitale møter) med universitetet.
- Ivareta praksis for studentene, inkludert undervisningstimer, vurderingsarbeid og veiledning.
- Ivareta progresjon i praksisstudiet ved å lese tidligere vurdering(er).
- Kontakte praksisrådgiver dersom det oppstår problemer i praksisperioden.
- Vurdere studentens praksisperiode til bestått/ikke bestått praksis i samarbeid med skoleleder og universitetet.
- I samarbeid med aktuell faglærer, praksisrådgiver og/eller programleder ved USN informere studenten så snart som mulig, dersom det er tvil om studenten vil bestå praksisperioden, Jf. [Forskrift om studier og eksamen ved USN](#)
- Vurdere studentenes skikkethet, og i samarbeid med skoleleder, ta kontakt med praksisrådgiver, jf. [Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#)
 - Legge til rette for og gjøre avtale om tidspunkt og rammer for praksisoppfølgingen i samarbeid med faglærer og studenten(e).
- Gjennomføre egen samtale med faglærer i forbindelse med praksisoppfølgingen (10-15 min.)
- Gi muntlig ev. kort skriftlig underveisvurdering/midtveisvurdering til studenten der praksis er fordelt på høst og vårsemester.
- Sende vurderingsskjema til USN innen en uke etter studentens siste praksisdag.

Studenten

Studenten skal:

- Sette seg inn i de rutiner og retningslinjer som gjelder for praksisstudiet. Praksishåndboka for gjeldende studieår er obligatorisk lesing.
- Delta på informasjonsmøter og praksisforberedelser på universitetet.
- I forkant av oppstart i praksis avtale tidspunkt for planleggingsmøte med praksislærer på praksisskolen. Møtet holdes senest en uke før praksisperioden starter.
- Levere kopi av tidligere vurderingsskjema fra praksis til ny praksislærer.
- Ta ansvar for undervisning/oppgaver i praksis i samarbeid med praksislærer.
- Si ifra til praksisskolen om eventuelt fravær og levere egenmelding/sykmelding til praksisskolen (se regler for fravær i praksis).
- Samarbeide med faglærer og praksislærer om praksisoppfølgingen.
- Skrive egenvurdering fra praksisopplæringen jf. vurderingsskjema for praksis de ulike studieårene.
- Gjennomføre individuell samtale med sin faglærer i forbindelse med praksisoppfølgingen (10-15 min.)
- Delta i sluttsamtale med praksislærer for gjennomgang og signering av vurderingsskjema.